

بناهای تاریخی مکانی برای ایجاد فضایی با پایداری فرهنگی و اجتماعی (نمونه موردی: کاروانسرای کوهاب نطنز)

فهیمة شکوهی طر خورانی^{۱*}، مسیح اله معصومی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد محلات، محلات، مرکزی، ایران
Shokuhi_f@yahoo.com

۲- استاد یار گروه معماری، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، خراسان رضوی، ایران

:

چکیده

بناهای تاریخی بخشی از فرهنگ یک ملت است و برای آنها ایجاد حس تعلق می‌کند. این بناهای تاریخی، به دلیل عدم توجه و متروک شدن، دچار فرسودگی و ضعف شده که منجر به ویرانی آنها شده و سقوط میراث و ریشه های فرهنگی جامعه و در نتیجه سبب بروز بحران هویت می‌شود. ویرانی اینگونه بناها با افول حیات شهری در آنها و همچنین تضعیف نقش فرهنگی-اجتماعی بافت های تاریخی همراه است. اگر بتوان نیازهای ضروری جهت استفاده از این بناها را برطرف کرد، این مکان می‌تواند باعث افزایش تعاملات اجتماعی شود. از سوی دیگر مجموعه ای که باعث افزایش تعاملات اجتماعی و فرهنگی شود، بخش قابل توجهی از ابعاد مختلف باززنده سازی یک بنای تاریخی را تحت پوشش خود قرار می‌دهد. کاروانسرای کوهاب نطنز یکی از آثار تاریخی دوره صفویه می باشد که به صورت متروکه درآمده و این امر بر سرعت ویرانی بنا افزوده است. این تحقیق با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی سعی دارد که به لزوم باززنده سازی بناهای تاریخی جهت جلوگیری از ویرانی و همچنین نقشی که این نوع بناها می توانند در پایداری فرهنگی-اجتماعی ایفا کنند را مورد بررسی قرار دهد.

واژه های کلیدی: فرهنگ، هویت، بنای تاریخی، پایداری فرهنگی و اجتماعی، کاروانسرای کوهاب نطنز

مقدمه

یک بنای تاریخی قبل از آنکه معرف صورت مساله فنی - ساختمانی باشد، دربر گیرنده یک سلسله روش های تفکر و رفتارهای محیطی است که راه و رسم زندگی مردمان عصر خود را بازگو میکند. چه معماری فرهیخته یا کلاسیک یا آن دسته از بناها که برمبنای تفکری خاص و به خاطر معرفی نکات برجسته ای نسبت به بناهای مشابه و مجاور در زمان های گذشته به وسیله بعضی معماران ساخته شده اند، و چه معماری بومی شهرها، شهرک و روستاهای پراکنده در مناطق مقابل سکونت بشر، در لحظه بوجود آمدن و شکل کالبدی گرفتن، نمایانگر تفکری خاص به شمار می آید که فرهنگ و تحرک اجتماعی زمان را متبلور میکند، هردو برگردانی هستند از عقاید و نظرها، شیوه های کاربردی و ابداعات فنی زمان، با همه تاثیرپذیری هایی که می تواند از زمان های گذشته و فواصل دور داشته باشد. (فلامکی ۱۳۸۳، ۱).